

Seat No.	
-------------	--

**Third Year of the Five Year Law Course (Semester - VI) & First
Year of the Three Year Law Course (Semester - II) (CBCS)**

Examination, March - 2023

CONSTITUTIONAL LAW - II

Sub. Code : 74806/74842/67349/64247/51084/51109

Day and Date : Thursday, 08 - 06- 2023

Total Marks : 70

Time : 10.30 a.m. to 01.30 p.m.

- Instructions :**
- 1) **Attempt any 4 questions from question number 1 to 7.**
  - 2) **Q. No. 8 is compulsory.**
  - 3) **Figures to the right indicate full marks.**
  - 4) **In case of ambiguity in the Marathi question or in the words/terms used in the Marathi question then English question shall be consider.**

Q1) Explain the powers and functions of the Speaker of the Lok Sabha. [15]

Q2) Discuss the powers and privileges of the President of India under Indian Constitution. [15]

Q3) Explain the Legislative relations between Union and State under Indian Constitution. [15]

Q4) Explain the Administrative relations between Union and State under Indian Constitution. [15]

Q5) Explain in details the Freedom of Trade, Commerce and intercourse guaranteed under Indian Constitution with its restriction. [15]

Q6) Explain in details Emergency provisions under Indian Constitution. [15]

Q7) Explain the Procedure of amendment of Indian Constitution. [15]

P.T.O.

Q8) Explain the following or Answer in One/Two sentences : (Any Five)[5×2=10]

- a) What are the qualifications for appointment as a judge of the Supreme Court?
- b) How the powers are divided between the centre and State?
- c) Who appoints the Governor of a State? How long does his tenure last?
- d) How are the members of the Rajya Sabha elected?
- e) What are the qualifications for membership of Parliament?
- f) How the Speaker of the Lok Sabha is elected?
- g) What is Habeas Corpus?
- h) When can be Financial emergency declared?
- i) What is federalism?
- j) What do you mean by All India Services?

मराठी रूपांतर

- सूचना :
- 1) प्रश्न क्रमांक 1 ते 7 मधील कोणतेही चार प्रश्न लिहा.
  - 2) प्रश्न क्रमांक 8 अनिवार्य आहे.
  - 3) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 4) मराठी प्रश्नात किंवा मराठी प्रश्नात वापरल्या जाणाऱ्या शब्दांमध्ये/संज्ञांमध्ये संदिग्धता असल्यास इंग्रजी प्रश्नांचा विचार करण्यात यावा.

प्र.1) लोकसभा अध्यक्षांचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा. [15]

प्र.2) भारतीय राज्यघटनेनुसार भारताच्या राष्ट्रपतींचे अधिकार आणि विशेषाधिकार यांची चर्चा करा. [15]

प्र.3) भारतीय राज्यघटनेनुसार संघराज्य आणि राज्ये यांच्यातील वैधानिक संबंध स्पष्ट करा. [15]

प्र.4) भारतीय राज्यघटनेनुसार संघराज्य आणि राज्ये यांच्यातील प्रशासनिक संबंध स्पष्ट करा. [15]

प्र.5) भारतीय राज्यघटनेनुसार व्यापार, वाणिज्य आणि व्यवहार यांची स्वातंत्र्याची हमी व त्याच्या निर्बंधासह तपशीलवार स्पष्ट करा. [15]

प्र.6) भारतीय राज्यघटनेतील आणीबाणीच्या तरतुदी तपशीलवार स्पष्ट करा. [15]

प्र.7) भारतीय राज्यघटनेत सुधारणा करण्याची कार्यपद्धती स्पष्ट करा. [15]

प्र.8) खालील संकल्पना स्पष्ट करा किंवा एक/दोन वाक्यात उत्तरे द्या. (कोणत्याही पाच) [5×2=10]

- अ) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश म्हणून नियुक्तीसाठी कोणती पात्रता आहे?
- ब) केंद्र आणि राज्यामध्ये अधिकारांची विभागणी कशी केली जाते?
- क) राज्याच्या राज्यपालाची नियुक्ती कोण करते? त्याच्या कार्यकाळ किती राहतो?
- ड) राज्यसभेचे सदस्य कसे निवडले जातात?
- इ) संसद सदस्यत्वासाठी काय पात्रता आहे?
- फ) लोकसभेच्या अध्यक्षांची निवड कशी होते?
- य) देहोपरिस्थी म्हणजे काय?
- र) आर्थिक आणीबाणी कधी जाहीर केली जाऊ शकते?
- ल) संघराज्य म्हणजे काय?
- व) अखिल भारतीय सेवा म्हणजे काय?

